

## ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE SİSTEMİ VE KÜRESELLEŞME ATATURKIST THOUGHT SYSTEM AND GLOBALIZATION

**Dr. Öğretim Üyesi Kaya AĞIN**

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve  
Organizasyon Bölümü, kagin@erzincan.edu.tr, Erzincan, Türkiye.

Orcid ID: 0000-0003-2783-5334

### ÖZET

Küreselleşme müspet anlamda çağrıştıran bir kavram olarak düşünülse bile insanların kendi profili, bağlı olduğu siyasi düşünce sistemi bağlamında küreselleşmeye müspet veya menfi olarak bakmasının mantıklı bir izahı vardır. Bu çalışmamızda günümüzde modernite olarak addedilen bir kavram haline gelen küreselleşme olgusu önce genel olarak daha sonra Atatürkçü Düşünce Sistemi ile mukayeseli olarak ele alınacaktır.

**Anahtar kelimeler:** Atatürk, Küreselleşme, Emperyalizm, Demokrasi, Liderlik.

### ABSTRACT

Globalization, as a word, can, positively, be perceived. Every individual, in terms of their belief or ideology, could find valid reasons to welcome the term of globalization. In this work, first the term of globalization will be analysed generally, later it will be compared with Atatürkist thought system.

**Key words:** Atatürk, Globalization, Imperialism, Democracy.

### 1. GİRİŞ

Atatürkçülüğün temel gayesi Türk milletini ve Cumhuriyetini muhasır medeniyetler seviyesine getirmek, ilmin, evrensel değerlerin Batı medeniyeti seviyesine ulaştırmaktır. Türk milletinin bu değerlere sahip olmasında Atatürk İnkılaplarının yol gösterici rolü tartışılmaz bir gerçektir. Türk devrimlerinin ortaya çıkardığı ilkeler Atatürkçü düşünce sisteminin temelini oluşturur. Türk devrimleri, Türk milletinin toplumsal yaşamına yön verici olmuştur. Atatürkçü Düşünce Sistemi, Türk tarihinden, dilinden, kültüründen, devrimlerinden oluşan bir sistemdir. Türk devrimlerinin oluşumunda olan temel parametreler Türk toplumuna yön vermiştir; ulusun bölünmez bütünlüğünü, bireysel özgürlükleri, milli egemenliği, bağımsızlığı ön plana alan ilkelerin oluşturduğu hümanizme dayalı bir sistemdir (Giritli,1992).Atatürkçü Düşünce Sistemi, emperyalizme karşı olması bağlamında küreselleşmeyi, ulus devletlerini parçalayan ve bağımsızlıklarını tehdit eden kapitalist ve emperyalist devletlerin ekonomik ve siyasi güçlerini artıran emperyalist bir sistem olarak görür. Atatürkçü Düşünce Sistemi, emperyalizme ve kapitalizme tamamen karşı olan bir sistemdir. Atatürkçü Düşünce Sistemi bağımsızlık ve milli devletlerin ulusal egemenlik mücadelesi vermesini ve mazlum milletlerin egemenliğini destekler. A.D.S, Türk milletini çağdaşlaştırmayı, ekonomik olarak büyümeyi hedefleyen realist, pragmatik bir sistemdir. Bu makalede Atatürkçü Düşünce Sistemi, zengin bir literatür desteğiyle sistematik olarak analizi yapılacaktır. Makale, bir literatür tarama makalesidir.

### 2. KÜRESELLEŞMENİN TANIMI, KAPSAMI ve ETKİLERİ

Genel olarak küreselleşme uluslararası ilişkilerin daha yaygın ve işlevsel hale gelmesi ve gelişmesi, siyasal ayrımlara özgü bloklaşmaların çözülmesi, farklı ulusal kültürlerin, inanç ve isteklerinin, maddi ve manevi değerlerce oluşan birikimlerin ulus sınırlarını aşır, dünya ölçeğinde genişlemesidir (Ağın, 2001). Küreselleşme kavramının popüler olmasına ve bu konudaki literatürün büyüklüğüne karşın, küreselleşmenin kesin bir tanımı yoktur. Dünyadaki teknolojik, ekonomik, sosyal ve politik gelişme ve değişimlerin

ulaştığı noktayı ifade eden bir kavramdır (Özdemir, 1996). Gerçek manada entegre olan bir dünya sistemidir. On dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında başlayıp varlığını etkin olarak göstermeye başlamıştır. Küreselleşmenin genel olarak etkilerini ekonomik ve finansal etkileri, siyasal etkileri, sosyal ve kültürel etkileri, devlet yapısı ve işleyişine olan etkileri, işletmecilik ve yönetim faaliyetlerine etkisi, örgüt kültürüne olan etkileri, örgüt ve liderlik üzerine olan etkileri, teknolojik gelişmelere olan etkileri olarak tanımlayabiliriz (Ağın, 2001).

### 2.1. Tarih Boyunca Küreselleşme Yanlıları

20. yüzyıl başlarında yaşanan tarihi olaylar sonucunda Osmanlı Devleti yıkılırken, Türkiye imparatorluktan milli devlete, teokratik monarşiden laik ve demokratik cumhuriyete geçiş yapmıştır. İşgalcilere karşı yapılan milli mücadele ile bağımsız bir Türk Devleti kurulmuştur. Cumhuriyetten hemen sonra başlatılan ileri medeniyetler seviyesine yükselme hamlesi Atatürkçülük olarak tanımlanmaktadır (Öksüz, 2006). Mustafa Kemal Atatürk'ün küreselleşme hususunda düşüncesini anlayabilmek için onun gerçekleştirdiği devrimlerinin ve tarihi söylevlerinin, vatani için vermiş olduğu büyük mücadelenin iyi anlaşılması gerekmektedir. Mustafa Kemal Atatürk'ün vermiş olduğu ulusal kurtuluş mücadelesi, Anadolu'yla sınırlı kalma amacı taşıyordu. Atatürk, anti-emperyalist düşünce temelinde sömürgecilik ve emperyalizmin tüm dünyada ebediyen tarihe karışacağı yeni bir dünya düzeninin kurulmasına katkı sağlamak amacıyla yola çıkmış mazlum milletlerin bağımsızlık mücadelesinde gerçek küresel bir lider olmuştur. Atatürk, mefkûresinde olduğu düşünce ve görüşlerini, 9 Temmuz 1922'de halkına hitaben yapmış olduğu konuşmasında açıklamıştır. Atatürk: "Türkiye'nin bugünkü mücadelesi sadece kendi nam ve hesabına olsaydı belki daha kısa, daha az kanlı olur ve daha çabuk bitebilirdi. Türkiye azim ve mühim bir gayret sarf ediyor. Çünkü müdafaa ettiği bütün mazlum milletlerin, bütün şarkın dâvasıdır"(T.T.K,1989).

Mustafa Kemal Atatürk'ün, tüm insanlığın kurtuluşunun, küresel çözüm yoluyla gerçekleşebileceğini ve bu yolda ulaşılması gerekli olan son hedefin bir "birleşik dünya sisteminin oluşturulması olduğunu açıkça ortaya koyan fütürist görüş ve düşünceleri vardı. Atatürk'ün Söylev'inde anlattığı görüş ve düşüncelerini iyi analiz etmemiz gerekir. Atatürk: "Baylar, tüm insanların, deneyim, bilgi ve düşüncedeki ilerlemesi ve gelişimi sonucunda kaba arzu ve iştahlar arasında bir sefalet hanede yaşamakta olduklarını kabul ederek bütün vücutları ve zekâları zehirleyen kötülük tohumlarını yenmeye karar vermesi gibi koşulların gerçekleşmesini gerektiren bir 'birleşik dünya hükümeti' hayal etmenin tatlı olduğunu yadsıyamam.". diye ifade etmiştir. Atatürk, ulusunun bağımsızlık ve egemenliği için verdiği amansız mücadelesinde tüm dünyaya örnek olan bir lider olmuştur. UNESCO Genel Kurulu'na, 1981 yılının Mustafa Kemal Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yılını tüm dünyada "Atatürk Yılı" olarak ilan edilmiş ve kutlanmıştır. Bu karar, ifade etmiş olduğum görüşlerimle örtüşmektedir. Kemalizm'in küreselleşmenin emperyalist yönüyle hiç örtüşmediği sonucuna varabiliriz. Zira küreselleşme, emperyalist ve kapitalist ülkelerin oluşturduğu dayatmacı yenedünya düzeni diye söyledikleri haksızlığın, sömürünün, eşitsizliğin fakir ülkelerin aleyhine, zengin ülkelerin lehine olduğu bir sistemdir. İktisadi olarak sömürüye yönelen büyük devlet, sömüreceği kendi vesayeti altındaki ulus devletinin demokrasiyle yönetilmesine razı göstermez"(Aksoy,1998).

### 3. ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCE SİSTEMİ

Atatürkçülük (Kemalizm),Türk ulusunun ihtiyaçlarından ve gerçeklerinden kaynaklı bir yaşam biçimi milli birlik ideali bağlamında tam bağımsız bir ulus devleti olma ideolojisidir. Türkiye'nin bu gün ve geleceğinde çıkabilecek sorunlarını çözecek algı ve inanç sistemidir. Kemal Atatürk'ün ortaya koyduğu devrimlerin uygulanmasının yolu ve yöntemidir. Atatürkçülük, dün ve bugün, gelecekte Türk milletinin uygar medeniyetler düzeyine ulaşma mefkûresidir. Ulusun bağımsızlığı, egemenliği ve bütünlüğünü amaçlar,

evrensel değerler, inançlar ve ilkeler bütünüdür. Atatürkçülük, Türk ulusunu çağımızın gerekli kıldığı evrensel değerlere sahip olmasıdır (Giritli, 1992); (Koca, 1983). Atatürk, Kastamonu’da halka hitaben yapmış olduğu konuşmasında Atatürkçü Düşünce Sistemi’nin temel dinamikleri olan Atatürk devrimlerinin temel amacını kendi ifadesiyle Atatürk: “Efendiler, yaptığımız ve yapmakta olduğumuz inkılapların amacı, Türkiye Cumhuriyeti halkını tümünden çağdaş bütün anlam ve biçimi ile uygar bir toplum durumuna ulaştırmaktır”(Melzik,1942). Atatürkçü Düşünce Sistemi, Türk milletini bağımsızlık, egemenlik ve çağdaşlaşmaya dayalı Türk Rönesans’ıdır(İnalçık,1988).

### 3.1. Atatürk ve Küreselleşmenin Demokrasiyle Çelişen Sonuçları

Günümüzdeki küreselleşme hareketi ile sadece bağımsız devlet olma gerçeğinin artık son bulduğu bir süreci başlatmıştır. Demokrasi, insan hakları, ulus devletlerinin egemenlik hakları ihlal edilmekte olup, demokrasi ve şartları sözde kalmıştır. Amerika egemenliği ve demokrasisi küresel sermayenin tahakkümü altındadır. Uluslararası ilişkilerde etkin olan güç de küresel sermaye gücüdür. Günümüzde Amerika ve diğer emperyalist ülkelerde de yoksul insanların oranı gitgide artmaktadır. Küresel sermayenin güç aktörleri, kendi kurdukları küreselleşme denilen, yenedünya diye lanse edilen bu emperyalist sistemi korumak için mazlum milletlerin haklarına ve hukuklarına, egemenlik haklarına, inançlarına fütursuzca saldırmaktalar. Günümüz dünyasında savaşların olduğu her ülkede emperyalist ülkeler ve onların taşeronlarının sadece kendi çıkarlarını korumak için acımasızca müdahale ettiklerini görmekteyiz (Aksoy,1998). Mustafa Kemal Atatürk, vatanımızı işgal eden emperyalist güçlerden kurtarmak ve bağımsızlığımızı kazanmak için kurtuluş savaşı yapmış; asla işgal savaşı yapmamıştır. En güçlü demokrasi değerlerine sahip olan Cumhuriyet yönetim sistemini ülkemize kazandırmıştır. Azınlıkları ülkemizin vatandaşı olarak telakki etmiş, irak ve din ayrımı asla yapmamıştır. Yurtta sulh, cihanda sulh” ilkesiyle hareket etmiştir. Atatürkçü Düşünce Sistemi'nin: "bağımsızlık kayıtsız koşulsuz milletindir" ilkesine karşın, "bağımsızlık kayıtsız koşulsuz küresel sermayendir" ilkesi üstün görülmektedir. Küreselleşmenin günümüzde, Atatürkçü Düşünce Sistemi'yle çelişkisi öncelikle bu bağlamda ortaya çıkmaktadır. Atatürkçü Düşünce Sistemi, demokrasi ve değerleriyle tümüyle örtüşmekte olup, olmazsa olmazdır.

Herhangi bir ideolojinin veya siyasal değişimin demokrasi değerleri yönünden önemi, öncelikle, toplumun demokratikleşme temelinde edindiği demokratik değerlere anlaşılır. “Egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir. Egemenliğin olmadığı demokrasi düşünülemez. Ekonomik sömürüye yönelmiş küresel devlet, sömüreceği vesayetindeki devletin demokrasi yönetimine rıza göstermez”(Aksoy, 1998). Atatürk, özgürlüğümüzü ve bağımsızlığımızı vatanın bölünmez bütünlüğünü emperyalist ülkelerin ve onların taşeronlarından kurtarmak için kurtuluş mücadelesi vermiş; demokrasinin temel değerlerini inşa etmiştir. Atatürkçü Düşünce Sistemini, anlamak için demokrasi ve değerleri ve Türkiye Cumhuriyeti’ne olan kazanımları ön yargısız ve objektif bir biçimde değerlendirmek gerekir. Atatürkçü Düşünce Sistemi, ülkeyi saltanat yönetiminden çıkarıp, "çok partili demokratik bir düzene dönüştürmenin adıdır" (Aksoy, 1998). Atatürk, siyasi partilerin kurulmasına ilişkin görüşlerini 7 Aralık 1923'te Balıkesir’de Atatürk: "Şunu arz edeyim ki, başka ülkelerde partiler mutlaka iktisadi maksatlar üzerine kurulmuş ve kurulmaktadır. Çünkü o ülkelerde çeşitli sınıflar vardır. Bir sınıfın çıkarını korumak için kurulan bir partiye karşılık, diğer bir sınıfın çıkarını korumak maksadıyla bir parti kurulur, bu pek tabiidir" diye ifade etmiştir (T.T.K,1989). Bir rejimin demokrasi değerlerinin ölçüsü, diğer ülkelerindeki rejimlerle karşılaştırılarak da ortaya konulabilir.

Bugün Avrupa’nın ve dünyanın birçok ülkelerinde halen krallık gibi oligarşi ve faşist yönetime sahip devletler olmasına karşın, ülkemizde Atatürk’ün temellerini attığı, demokratik değerleri taşıyan bir Cumhuriyet yönetimi bulunmaktadır. Atatürk’ü gerçek lider

yapan hususların en başında onun mazlum milletlerin yanında olarak emperyalizme karşı savaş vermesi ve bunu yaparken din, mezhep ve etnik ayırım yapmadan mücadele etmesi yatmaktadır. Söz konusu dönemde Avrupa genelinde Faşizm, Nazizm, diktatörlük, krallık yönetimleri egemendi. Avrupa'da diktatörle yönetilen tüm ülkelerde acımasız bir Yahudi düşmanlığı ve Yahudi soykırımı yapılmıştır. İngiltere ve ABD gibi ülkeler için de bu durum söz konusudur. Söz konusu ülkelerle Atatürk dönemi Türkiye'si arasında bir karşılaştırma yapılamaz; yapılırsa da Türkiye açısından olumsuz bir yargı söz konusu bile olamaz(Toprak,2013).

Mustafa Kemal Atatürk döneminin demokrasi ve koşullarının uygulanması değerlendirilirken öncelikle yapılmış olan devrimlerini analiz etmek gerekir. Atatürk devrimleri, Birinci Dünya Savaşı sonrası, Atatürk'ün Anadolu direniş hareketini başlatmasıyla çok uluslu ve saltanata dayalı olan teokratik bir devletten demokrasinin egemen olduğu laik ve ulus devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne evrilmesi akabinde Atatürk'ün önerileri, liderliği, kişiliği ve girişimleriyle gerçekleştirilmiş kültürel, toplumsal, ekonomik, hukuki değişimlerin oluşturduğu birçok düzenlemenin genel ifadesidir (Eroğul,1991) Atatürk Devrimleri genel olarak: hukuki, siyasi, ekonomik, eğitim ve kültürel alanlarda yapılmıştır. Bazı kaynaklara göre Atatürk Devrimleri Teşkilat-ı Esasiye yasaının kabulüyle başlamıştır (Kılıç,2011).Atatürk döneminin halkın katılımı ve demokrasi değerlerinin uygulanması açısından 1924 yılında seçmen yaşının 18'e indirilmesi ve 1934 yılında da kadınlara seçme ve seçilme haklarının verilmesine ilişkin yasal değişiklikleri öncelikle söyleyebiliriz. Kamuoyundan bu hususta herhangi bir istek olmadığı halde, gençlere ve kadınlara siyasal katılım hakkının tanınması oldukça anlamlıdır. Demokrasi değerleri ve halkın katılımı açısından birçok ülke kadınların siyasal haklarını kazanmaları, uzun yıllar sonunda mümkün olabilmıştır(Yüceer, 2008).

Emperyalizmin tahakkümden kurtulmuş, köklerinden yeni kurulmuş bir ülkede,1930 yılında seçme seçilme hakkına ilişkin tüm vatandaşlara eşit olarak verilmesi mazlum uluslara örnek olmuştur. Atatürk döneminde halkın katılımının siyasal alanda yaygın bir biçimde gerçekleştirilmesinin birçok örnekleri var. Halk evlerinin ve köy enstitülerinin görevlerinin sadece kültürel ve eğitim ilişkin alanlara mahdud olmayıp, demokrasi ve değerlerini geliştirme açısından ve katkı sağlamak bakımından da önemli görülmüştür. (Düzcü,2016). Atatürk devrimi, padişaha kul olmaya şartlandırılmış bir ümmetten, eşit ve özgür yurttaşların olduğu egemen milli devlet olmasında büyük bir kararlılık ortaya koymuştu. Öğretmenlere hitaben Atatürk: "Biz sizden düşüncesi özgür, vicdanı özgür, anlayışı özgür kuşaklar istiyoruz" diye hitap etmişti.(Kışlalı,1994). Atatürk, basın yayın hayatında da yasal değişiklikler yapmıştı. "Kurtuluş mücadelesi akabinde basının hayatının oldukça özgür olduğu söylenebilir; sonraki dönemlerde de bir takım kısıtlamalara karşın, basın ve yayın hayatının daha aktif olduğu söylenebilir."(Kışlalı, 1994). "Atatürk'ün yayınlattığı Medeni Bilgiler kitabında, "halkçılık ilkesinin", "demokrasi prensibinin" eşanlamlı olarak kullanıldığı görülmektedir."(İnan, 1997).

(Mustafa Kemal, bizzat kendisinin Halife olması yönündeki teklifleri şiddetle reddetmiştir (Soyak, 1997). Atatürk'ün ömrünün son dönemlerinde Recep Peker'in düzenleyip, mevcut yönetim sisteminin, faşist yönetim modeline göre yapılması yönündeki önerisine karşı çıkarak reddetmiştir. Atatürk: "Görülüyor ki varmak istediğimiz hedef, henüz en yakın arkadaşlar tarafından bile, zerre kadar anlaşılacak değildir. Biz öyle bir idare, öyle bir rejim istiyoruz ki; bu memlekette bir gün eğer dünyada hükümdarlık aleyhinde gittikçe artan kuvvetli cereyan muvacehesinde kalanlar varsa padişahlığa taraftar olanlar dahi fırka kurabilsinler. " (Soyak, 1973). Atatürkçülük, yapılan eleştirilerin aksine, bağımsızlık ve egemenliği kutsayan antiemperyalist görüşlerin olması nedeniyle, sadece Türk Milleti'ne özgü değil; mazlum milletlerin demokratik değerleri kazanma ve geliştirme gayretlerine de örnek olmuştur. Aksine Atatürkçülüğün, tüm propagandaların aksine,

bağımsızlıkçı, antiemperyalist özü dolayısıyla yalnızca Türkiye'de değil, tüm mazlum uluslar açısından demokratikleşme çabalarının en temel dayanaklarından biridir.." (Kansu, 1997)

### 3.2. Küreselleşme, Uluslararası Sömürü ve Atatürk

İkinci Dünya Savaşı bitiminde temeli kurulan Bretton Woods, fakir ülkelerin gereksinim duyduğu sermaye transferini sağlamaktı, maalesef küresel güçlerin lehine faaliyete bulunduğu anlaşılmıştır. Bu örgüt, ekonomik güce sahip aktörlerinin istek ve beklentilerini sağlama yönünde faaliyetleri görülmüştür. "1982-1990 yılları arasında, yoksul ülkelere zengin ülkelere sadece, borç servisleriyle İkinci Dünya Savaşı akabinde Amerika'nın Avrupa'ya yapmış olduğu Marshall yardımlarının sekiz katı bir gelir transfer edilmiştir" (Tekin,2018). Birleşmiş Milletlerce 1992 yılı için yapılmış olan raporda veriler, dünya nüfusunun yüzde 20'sini oluşturan dünyanın en zengin insanların dünyanın tüm gelir toplamının yüzde 82,7'sini aldığını; buna karşılık dünyanın en fakir insanların yüzde 20'sini oluşturan fakir insanların, dünyanın toplam gelirinden yüzde 1,4 pay almış olduğu görülmektedir. Küreselleşme sürecinde uluslararası gelir dağılımındaki eşitsizlik ve adaletsizlik gitgide yoksul ülkelerin aleyhine, zengin ülkelerin de lehine olduğu gerçeği görülmüştür (Ağın,2001); (Yıldızoğlu,1998) "1965 yılı itibariyle dünyanın en zengin G7 ülkelerinde kişi başına düşen gelir, dünyanın en yoksul yedi ülkesinin yirmi katıydı. 1995 yılındaysa G7 ülkelerinde birey başına düşen gelir 39 kat artmıştır. Gelişmekte olan ülkelere bazılarını sanayileşmiş ülkelere daha fazla ekonomik olarak büyümüşür. Buna rağmen büyüme oranı kişi başına düşen gelir oranını kapatacak kadar olmamıştır. Afrika ülkelerinde son 30 yıldır bu fark gitgide artarak aradaki gelir farkı artmaktadır. Sanayileşmiş ülkelere göre ortalama kişi başına düşen gelir yüzde 7'dir. (B.M, 1997).

BM'ce 1992 yılı için yapılmış olan raporda dünyanın en zengin insanların, toplam dünya nüfusunun yüzde 20'sine tekabül ederken, dünyanın toplam gelirinin yüzde 82,5'sine sahip olduğunu; buna rağmen dünyanın en fakir insanların dünyanın toplam gelirinin sadece yüzde 0,14'ünü almaktadır (BM,1997). Küreselleşmenin olumsuz etkisi gelir dağılımındaki eşitsizliği ve adaletsizliği gitgide yoksul ülkelerin aleyhine, zengin ülkelerin lehine olduğu anlaşılmaktadır. "Ortalama kişi başına gelir sanayileşmiş ülkelere göre %7'dir (B.M, 1997). 1998'de ortaya çıkan Asya Krizi, "Asya Kaplanları.(Yıldızoğlu, 1998). IMF, temel amacı uluslararası para sisteminin istikrarını sağlamak, uluslararası işbirliğini güçlendirmek, uluslararası ticaretin dengesini sağlamaktır. Ne yazık ki küreselleşmeyle, IMF den faydalanan ülkelerin git gide büyük bir borç sarmalına, sonuçta bir borç batağına girdikleri görülmektedir. IMF, borçlu ülkeleri öncelikle faizlerin ödenmesi için zorlarken borç aldıkları anaparalarını ödenmesini sürekli ertelemektedir. Böylelikle borç olan ülkeleri kendine mahkûm edip, borç batağına düşürmektedir. Bu bağlamda Ülkemizin uluslararası sermayenin aktörü olan IMF ile bağlantısını koparması ülkemizin en önemli ekonomik başarılarından biri olarak telakki edilebilir.

### 4. ATATÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ, İREDENTİZM VE KÜRESELLEŞME

Dünyada küreselleşmenin olumsuz etkilerine tepki olarak küresel kültüre, evrensel değerlere uyum göstermeme sonucunda ulus devletlerinin kendi alt kültürleri ile ve ulus devletlerin diğer ulus devletleriyle arasında etnik ve kültürel milliyetçilik ve irredentizmi öne çıkmaya başlamıştır(Ağın, 2001). İrredentizm kökeni İtalyanca olan bir sözcük olup, soy, dil ve kültür birliği olmasına karşın herhangi bir ülkenin kendi sınırları dışında bulunan bir halkla birleşme fikridir (TDK,2013). Farklı ülkelerin yaşayan soydaşlarını öne çıkararak, soydaşların bulunduğu bölgeleri ele geçirme politikasıdır (TDK,2013).

Günümüzde küreselleşme (uluslararası aşması) liberalizasyon süreci artarken, diğer yönden milliyetçilik ve irredentizm eylemleri giderek artmaktadır. Diğer yönden, kültürel çatışmalar kimlik çatışmaları ve islamofobi gitgide artan bir eğilim haline geliyor. Otonomi bağımsızlık, self-determinasyon eğilimleri gittikçe artmaktadır. Küreselleşmeye rağmen ulusal egemenlik, devletin bölünmez bütünlüğü milli devlet ifadelerinin küreselleşmeye zıt olmasına rağmen bugün yükselen değer olup, kutsallığı ve etkisi asla kaybolmamıştır (Ağın,2001). Avrupa Birliği ülkelerinin ortak savunma, birleşme, dış politika kimliği hala oluşturamadılar. Bu yükselen değerlerin AB ülkelerinin birçoğunda olması nedeniyle uyum konusundaki anlaşmazlıkları sürmektedir. (Ağın,2001).

Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı "ümmetten millet bilincine geçişin sonucudur, ümmet olarak çöküş, millet olarak doğuştur."(Yeniçeri,2011). Bu manada Atatürk'ün milliyetçilik görüşü, Türk milletinin bağımsızlığını, bölünmez bütünlüğünü ifade eder. Mustafa Kemal Atatürk'ün milliyetçilik düşünce ve görüşleri 5 Şubat 1937 yılında Atatürk ilkeleri ile birlikte çıkan bir yasa ile Anayasaya girmiştir (Kili& Gözübüyük,1985). Köklü bir tarih, binlerce yıllık kültür mirasına sahip olan bir milletin içerisinden çıkan Atatürk: "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk halkına Türk milleti denir." "Ne mutlu Türküm diyene!" söylevlerinde mezhep, din ve ırk ayrımı yapmaksızın 1924 Anayasasında: "Türkiye halkına din ve ırk ayrımı olmaksızın Türk denir." ifadesine yer verilmiştir.(Kili& Gözübüyük,1985). Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı Türk milletini çağdaş medeniyetler seviyesine çıkarmaktır. Atatürk devrimlerini önemli kılan da budur. Kurtuluş savaşı veren bir milletin din, dil, ırk ayrımı yapmaksızın milli birliğini sağlamıştır. Bu birlikteliği sağlayan temel ilke, Atatürk'ün milliyetçilik anlayışını ortaya koyan milliyetçilik ilkesidir. Çanakkale Savaşı'nda Atatürk'ün kurtuluş mücadelesi veren askerlere hitaben söylediği:" Ben size taarruz emretmiyorum ölmeyi emrediyorum." Atatürk'ün bu emriyle askerler vatanlarını emperyalist güçlerin işgalinden şahadete gitme pahasına kurtarırlar. Bu, bir milli birlik ülküsüdür; kaynağını Türk milletinin binlerce yıllık kültürden, tarihinden, vatan sevgisinden ve Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk milliyetçiliğinden alır.

Lord Kinross:" Atatürkçülüğe yeni bir ilke daha eklemiştir, bu ilke Türkiye Devletçiliğidir. Devletçilik, sömürgecilğe halkçılık yoluyla, karşı koyuyor, laiklik halkçılığın sömürmesini önüyor, yabancı saldırılarına karşı koruyan milliyetçilik, yaşama hızını inkılâpçılıktan alıyordu." (Kimros,1972). Atatürk'ün şu söylevinde:" Gerçi bize milliyetçi derler; ama biz öyle milliyetçileriz ki, bizimle işbirliği eden bütün milletlere saygı ve uyum gösteririz. Onların milliyetlerinin bütün gerçeklerini tanırız. Bizim milliyetçiliğimiz herhalde bencilce ve mağrurca bir milliyetçilik değildir". Bu söylemimde Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı tüm dünya milletlerinin milliyetçilik anlayışından daha fazla evrensel değerleri ihtiva eder, ırkçı değildir. Batıda, bugün faşizm ve İslam düşmanlığı üzerine bina edilen bir milliyetçilik akımı yükselmektedir. Atatürkçü düşünce sistemi evrensel milliyetçilik anlayışı bağlamında küreselleşmeyle zıt değil; fakat bugün batının milliyetçilik anlayışı küreselleşmeyle hiç örtüşmemektedir. Atatürk: "Ne mutlu Türküm diyene!" söylevinde; Ne mutlu Türküm olana ifadesini kullanmayarak; din, dil, ırk ayrımı yapmaksızın Türk milletini oluşturan tüm vatandaşları Türk ulusunun birer unsuru olduğunu ifade etmiştir. Atatürk:" Türkiye Cumhuriyetini kuran Türk halkına Türk milleti denir." ifadesini kullanmıştır. 1924 Anayasa"sına,"Türkiye halkına din ve ırk ayrımı olmaksızın Türk denir. "ifadesi konmuştur.

## 5. LİDERLİK, KÜRESEL LİDERLİK VE ATATÜRK

Lider örgütlerin ve insanların dünya görüşlerini değiştirir, vizyon ve misyonlarını geliştirir; insanların gönüllerini birleştirir. Bilgi ve anlayış, karar verme becerilerini yükseltir, lider yöneten değil yol gösteren, motive edendir. Lider, belli bir amacın gerçekleşmesinde insanlara ve topluma geniş bir perspektifle vizyonel bir görüş ve anlayışı sunar. Yaratıcılığı ve farklılığı ön plana alır, yok olmaktan varoluş mücadelesi vermeyi öğretir (Ağın,2001).

Küresel liderlik küreselleşmenin etkisiyle bilgi çağının enstrümanlarını da kullanan ve kullandıran geleneksel bilgi ve becerilere sahip olan insani ve evrensel değerlerin ön planda olduğu bir liderlik anlayışıdır. Örgütüyle ve toplumuyla gönül ve sevgi köprüsünü kuran bir anlayıştır. Küresel lider yaratıcı, insanların içindeki en ulvi değerleri ortaya çıkaran stratejik değeri yüksek olan amaçları etrafında kitleleri sürükleyen, değişime hızla ayak uyduracak bir liderlik anlayışıdır. O halde lider insanları ve toplumları ortak bir amaca yönlendirme kapasitesi ve isteği olup, dinamik bir süreçtir. Küreselleşme çok yönlü kapsamlı dinamik bir süreçtir(Ağın,2001);(Drucker,2000).

Küresel liderler, karakterleri ve karakterlerindeki güçle tanımlanacaklar ve liderin “nasıl olunur”ları gelecek yüzyılı belirleyecektir(Drucker,2000). “”Umutları ve arzuları uygulamaya dönüştüren lider geleceğin çok karmaşık olan dünyasında bağlar çözülmeli ve liderler paradokslarda sürekli bilgi ve beceri kazanmayı, ustalaşmayı öğrenmelidir”(Drucker,2000). Küreselleşme genel anlamıyla köklü reformlarla ulus devletlerinin stratejilerini anlamsızlaştırmaktır(Amin,1997). Liderin birçok güç kaynakları var, bunlar; ekonomik, siyasi, teknolojik, sosyokültürel kaynaklar olup, bunların dışında en yüksek değerde güç, bilgi ve bilginin yönetiminin kullanılmasıyla elde edilen güçtür. Bu güç değişim hızını artırmaktadır (Toffler,1992); ( Ağın,2004).

#### 4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Atatürk, Türk milletinin köklü tarihinden ve kültüründen, Türk medeniyetinden ilham alarak kurtuluş mücadelesinde nice zaferler kazanmıştır. Türk aydınlatma devrimi ve evrensel değerlerle dünyaya örnek olan milli bir devlet olan Türkiye Cumhuriyetini kurmuştur. Cumhuriyet yönetimi demokrasi yönetiminin üstün evrensel değerlerine sahip bir yönetim modelidir. Cumhuriyetin kurulması başlı başına köklü bir devrim ve evrimdir; mühendislik projesi olan bir değişim mühendisliğidir. Bu, bir devrin kapanıp, çağdaş yeni bir devrin başlamasıdır. Atatürk, yurttta ve dünyada barışın sürekli olmasının da lideri olarak tüm dünyaya örnek olmuştur. Cumhuriyet tarihimizde demokrasiyi akamete uğratan askeri müdahaleler olmuştur. Bu makûs müdahale yapılmasının arkasında emperyalist güçlerin ve taşeronlarının olduğu tarihsel bir gerçektir. Mustafa Kemal Atatürk ”ün önderliğiyle kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti yönetimine müdahale etmek, Atatürkçü Düşünce Sistemi ve küreselleşmenin demokrasi değerleriyle hiçbir şekilde bağdaşmaz. Atatürk milliyetçiliğinden ve Türk tarihinden ilham alan Türk milletinin, 15 Temmuz 2016 yılında Cumhuriyete ve Türk demokrasisine emperyalist güçlerin ve onların taşeronlarınca yapılan kalkışma karşısında Türk milletinin, kanını dökerek verdiği mücadele sonucunda Türkiye Cumhuriyeti ve Türk milleti bir zafer kazanmıştır. Şu bir gerçektir ki Cumhuriyetin kurulması kan dökülerek yapılmamış; tüm Türk milletinin milli birlik ve beraberliğiyle yapılmıştır. Bu durum, Cumhuriyetin ve demokrasinin korunması için bu millet gerektiğinde canını vererek, ulu önder Atatürk’ün kurmuş olduğu Türk Cumhuriyeti ”ne ve Türk demokrasisine ebediyen sahip olacağının bir miladı ve kanıtı olmuştur.

Cumhuriyetçilik, milliyetçilik, halkçılık, laiklik, inkılapçılık Atatürkçü Düşünce Sistemi’nin temel ilkeleridir. Bu ilkelerin her birinin farklı amacı ve hedefi olmasına rağmen sistem bütünlüğü ile birbirleriyle ilişkilidir. Atatürk milli mücadele ruhu, vizyonel bir liderlik anlayışıyla Cumhuriyeti sonsuza kadar korumak ve savunmak için söz konusu ilkeleri hayata geçirmiştir. Bu ilkelerin temel amacı, bugün ve yarın Türk milletinin var oluşunu, bağımsızlığını ve özgürlüğünü koruyup, kollaması için aksiyoner bir metodolojidir.

Türk ulusunu evrensel medeniyetler seviyesine çıkarmaktır. Atatürk'ün liderlik anlayışı; klasik, modern ve post model yönetim sistemlerinin liderlik özelliklerinin birçoğuna sahiptir. Türk ve dünya tarihinde lider ve liderlik özellikleri açısından Atatürk eşsiz bir küresel liderdir. Atatürk'ün bir devri kapatıp, yeni bir devir açması, yani Cumhuriyeti kurması Türkiye tarihinin en önemli değişim hareketlerinden biridir. Bu bir “değişim mühendisliğidir”. Bu Sistem, yeni bir modern yönetim anlayışıdır. Küreselleşme, insan halkları, demokrasi ve post-modern yönetim yaklaşımları açısından Atatürkçü düşünce sistemiyle örtüşmektedir. Bu anlamda Atatürkçü düşünce sistemi küreselleşmeyle çelişmemektedir

### KAYNAKÇA

- Ağın, K. (2001). Küreselleşme Sürecinde Örgüt Liderliği ve Kriterleri, A.Ü.S.B.E, Doktora Tezi, Erzurum.
- Amin. (1997). Kapitalizm, Emperyalizm, Küreselleşme, Çev: F. Başkaya, Özgür Üniversite Formu, Sayı:1
- Aksoy, M. (1998). Atatürk ve Tam Bağımsızlık, Cumhuriyet Yayını, İstanbul.
- Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri. (1989). Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 4.baskı, cilt:2.
- Baykal.(2018). “Türkiye’de İlk Seçimler ve Yasal Dayanakları”, Social Sciences Research Journal, 7(2):190-205.
- Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı. (Ocak 1998)Ticaret ve Kalkınma Raporu 1997 (Türk-İş tarafından çevirtilip yayınlanmıştır).
- Eroğul, C. (1991). Devlet Yönetimine Katılma Hakkı, İmge, Ankara.
- Giritli, İ. (1992). Atatürk İdeolojisi ve Atatürkçü Düşünce, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
- Işıklı, A. (1998). Sosyalizm Kemalizm ve Din, ikinci baskı, Tüze Y., Ankara.
- İnan, A. (1988). Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk'ün El Yazıları, 2 Baskı, TTK Yayınları, Ankara.
- İnalçık. (1988).Atatürk ve Türkiye'nin Modernleşmesi, Belleten, (Kasım 1988 Atatürk, TTK Basımevi Özel Sayısı, Ankara.
- Kansu, C.A. (1997). Ya Bağımsızlık Ya Ölüm, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Kışlalı, A.T. (1994). Kemalizm Laiklik ve Demokrasi, İmge Kitabevi, Ankara.
- Koca, S. (1983).Türk Tarihinde İstiklal Mücadeleleri, Atatürk'te “İstiklali Tam” Fikrinin Tarihi Temelleri, Milli Kültür, Kültür ve Turizm Bak. Yayınları, Ankara.
- Krliç, M. (2007). Eski Yugoslavya’da Siyasal Hareketlerin ve Günümüz Partilerinin İç ve Dış Politika Yaklaşımı T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 194 s.
- Öksüz, H. (2006). Atatürkçülük ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye, Sosyal Bilimler Dergisi, C. VIII/3: 81-91.
- Özdemir, S. (1996). Küreselleşme ve Demokrasi Krizi, İmge Yayınevi, Ankara.
- Soyak, H.R. (1973). Atatürk'ten Hatıralar, Yapı Kredi Bankası, İstanbul.
- Tekin, M., Soba, M., Akıncı, Ö. (2018). “IMF'nin Yönetimsel Reformlarını Engelleyen Etmeler ve Çözüm Önerileri”, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 18 (36), 147-171.
- Toffler, A. (1992).Yeni Güçler, Yeni Şoklar, Altın Kitaplar, İstanbul.
- Yıldızoğlu, E. “Camdessus’un Gülümsemesi”, Cumhuriyet, 20.05.1988, Milliyet, 24 Ocak 1966.



Yüceer, S. (2008). “Demokrasi Yolunda Önemli Bir Aşama: Türk Kadınına Siyasal Haklarının Tanınması”, Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(14): 131-15.